

# Tekst voor de verkondiging op zondag 20 juni 2021

Schriftlezingen: Jona 3:6-4:11 en Johannes 4:27-42

*De toekomst begint vandaag al*

## Inleiding

De één zaait, de ander maait.

Een wijsheid van alle tijden.

Een bekende spreuk bij iedereen in de tijd van Jezus.

Je weet toch... zegt Jezus,

Dat er altijd iemand is die zaait: die de grond voorbereid, ploegt, bewerkt en zaad in de grond stopt. Maar dat een ander zal oogsten.

En dat klopt. Het is een feit door generaties heen: de keuzes van onze generatie hebben effect op de volgende generatie. Bijvoorbeeld de productie van elektrische auto's, of we gas stoken in huis, en de economische investeringen of bezuinigingen die in ons land of in Europa worden gedaan: op termijn maakt wat wij investeren het leven van wie na ons komt beter.

Wat wij zaaien, kan de volgende generatie oogsten.

Alleen, daar zit ook een andere kant aan: dat wie mag oogsten, niet hoeft hoeven zwoegen op de grond en ook niet hoeft hoeven wachten op groei. Dat wie zaait al het werk heeft moeten doen. En daar in hun eigen leven niets van terugzien.

De spreuk die Jezus gebruikt, is ook de trieste wijsheid dat er in het leven ongelijkheid is. Veel mensen ervaren die ongelijkheid.

Ze zijn zaaiers die jarenlang hard hebben gewerkt en dan zien dat ze op hun pensioen worden gekort. Jarenlang iets opgebouwd en van de resultaten niet meer kunnen genieten. Jarenlang gespaard voor welverdiende rust en dan komt er ziekte...

En dan zijn er de maaiers: die het geluk hebben te mogen oogsten. Maar alle zorgen en al het harde werk niet hebben hoeven doen. Die het niet eens door hebben hoeveel geluk ze hebben, omdat ze niet hebben gezien wat er allemaal aan vooraf is gegaan.

De één zaait, de ander maait.

Dit gezegde, in die termen van oogst, hebben wij niet meer. Maar wat er mee wordt uitgedrukt is van alle tijden.

## 1. De innerlijke dialoog over zaaien of maaien

Wie zijn wij? Ben ik de zaaier die ploetert zonder resultaat te zien? Of de maaier die mag oogsten van het werk van een ander?

Eigenlijk is dat best een moeilijke vraag. Ik kan tenminste niet meteen kiezen.

Soms zie je je leven door de ogen van de zaaier, die over zijn veld kijkt en steeds maar geen resultaat van werk ziet. In Corona tijd kon die kant voor velen ook verlamvend werken: door het gevoel dat je steeds maar aan het werken bent en zorgen, maar niet daarbij een beloning van je werk: van een goed feest, een gemeenschappelijk resultaat, of groei. Dat idee van 'ik sta stil en er breekt maar geen nieuwe fase aan': de oogst laat op zich wachten. Ik kan maar niet maaien.

Soms zie je je leven door de ogen van de maaier. Zelfs in Corona tijd kon het opvallen hoeveel momenten er zijn waarop je mag oogsten: hoe een vriendschap waar je tijd en liefde in investeert je door een moeilijk moment heen helpt. Hoe je mee mag liften op de energie van een ander. Dat je mag delen in de resultaten van andermans werk.

Aan welke kant sta ik op dit moment in mijn leven?

Hoe ik het veld voor me zie, hangt er ook van af hoe ik kijk.

De profeet Jona, die onder de plant zit die God voor hem heeft laten groeien, die kijkt op een afstandje naar de stad Nineve. Nineve is gered, hij mag in de schaduw zitten die God hem gaf, maar voor hem is dat geen moment van oogsten. Hij ziet op dat moment vooral nog zijn eigen gezwoeg en geploeter. Hij moppert. Hij ziet zichzelf vooral als de zaaier, die een hoop moeite doet, maar waarvoor die moeite niets oplevert. Want hij moest 3 dagen lang reizen ging om vervolgens de profetische boodschap over te brengen dat God Nineve zou straffen en verwoesten. Maar, en hij was er al bang voor, God komt erop terug. Met alle moeite nog voor ogen, heeft Jona geen oog voor de oogst van de goede, vergevende God.

## **2. Oogsten**

Verwacht je van Jezus - of van christelijke mensen - niet dat zij het als hun opdracht zien om te zaaien, te werken voor andermans oogst? Is de boodschap van het evangelie niet: laten we dat toch vooral voor elkaar over hebben. Dus: wees met liefde die zaaier.

Het verrassende is, dat in het Johannesevangelie Jezus het juist omdraait. Hij zegt tegen zijn leerlingen dat ze niet meer hoeven zaaien. Maar dat het de bedoeling is dat ze oogsten.

De boodschap in dit verhaal is: begin met oogsten! Het is tijd!

Als Jezus over de velden kijkt, dan ziet hij dat de tijd van oogsten al gekomen is. Jezus brengt Gods toekomst vandaag binnen. Hij is al op de dag waarop ik nog niet altijd leef. De dag waarop ik opsta en aan het ontbijt zit. Uit het raam kijk. En opeens zie dat de vlierbessenboom al wit is. Dat er al heel veel moois opgebloeid is.

Jezus ziet dat de velden al wit zijn, staat er in de bijbeltekst in het Grieks. Dat betekent, klaar voor de oogst.

### **3. De toekomst is al begonnen**

Het gesprek tussen Jezus en zijn leerlingen over de tijd van oogsten vind ik heel typerend. Het is een gesprek over of je nu al wat ziet van het werk van God in deze wereld. En in welke tijd je leeft. In die van de toekomst of die van het verleden.

Jezus zegt: 'Kijk! De velden zijn al wit!'

De leerlingen: 'Dat kan je wel zeggen, maar het duurt 4 maanden voordat je kunt oogsten'.

De leerlingen trappen dus op de rem. Ze zeggen:

'Alles op zijn tijd. Het gaat in de wereld niet zo gemakkelijk. Er is veel geploeter en mensen moeten wat zweetdruppels laten om een betere wereld te bouwen'.

Maar Jezus snelt door en zegt: 'Zoveel tijd zit er niet tussen maaien en oogsten. Het zweet van het zaaien laat je niet voor niets'

- Hier spreekt Jezus niet meer over de wetten van de tijd in de wereld, maar over de eschatologische tijd, dat is, de tijd bij God, de tijd die vanuit de toekomst vandaag binnenkomt. En in die tijd kan moeite en vreugde samengaan. -

Jezus zegt: 'We vieren feest. Maaiers en Zaaiers. We kunnen vandaag al oogsten, ook al zijn we nog aan het werk. Gods toekomst is al zichtbaar!'

### **4. Intermezzo met de leerlingen over woord en daad**

Dit typerende gesprek tussen Jezus en de leerlingen, met dit beeld van de oogst, is een intermezzo. Het is een onderbreking van het verhaal over de ontmoeting van Jezus met de Samaritaanse vrouw bij de waterput in Samaria. Het verhaal dat vorige week centraal stond. In die ontmoeting werd de versteende houding tussen Joden en Samaritanen die vanuit de geschiedenis meekwam, langzaam doorbroken. De ontmoeting begon vanuit de verharding, maar groeide toe naar openheid en echt contact.

De leerlingen waren hier niet bij. Ze zien het nog niet. Ze keren terug naar de waterput waar ze Jezus hadden achtergelaten. En zien hoe er bij de Samaritanen nog heel wat moet gebeuren voordat die het heil van God zien; voordat ze samen op een zelfde manier in God geloven.

Want, het eerste wat we na de ontmoeting met de Samaritaanse over de leerlingen horen, is dat zij verbaasd zijn dat Jezus met een vrouw staat te praten.

Ze hebben dus al die tijd de woorden van Jezus wel gehoord over leven in het licht en het levende water en het voedsel dat God geeft. Maar in de praktijk dringt nog niet helemaal door wat dat dan betekent voor hoe je dan met elkaar omgaat.

Want, zij zien hoe het normaal gesproken gaat. Normaal gesproken spreekt een rabbi, een vrome rabbi, niet met een buitenlandse vrouw - die zich niet aan dezelfde reinheidswetten houdt en die bovendien ook nog alleen is zonder man. De wetten van de cultuur (van de tijd) zeggen, dat contact tussen een rabbi en een Samaritaanse ongebruikelijk is.

En het dringt dan niet automatisch door, dat als Jezus zijn woord houdt, hij zich dan dus heel anders opstelt. Dus, dat de belofte van Gods bevrijding waarvan Jezus spreekt, ook gevolgen heeft voor het dagelijks leven vandaag.

Dat heeft verheldering nodig. Dit intermezzo – het gesprek tussen Jezus en de leerlingen – mag dan opheldering geven. En dat doet Jezus met die woorden en beelden van de oogst.

## **5. De toekomst van God begint vandaag al**

Als Jezus over de velden kijkt, dan ziet hij dat het al tijd is om te oogsten. Hij ziet dat het tijd is om blij te zijn met wat zich al aftekent van Gods toekomst - die al onder ons werkt.

De toekomst van God is al begonnen te werken. De ontmoeting tussen de Samaritaanse vrouw en Jezus had niet alleen effect op haar. Het was geen incident. De mensen in Samaria gingen via het getuigenis van de vrouw in Jezus geloven. En toen ze Jezus vervolgens zelf hoorden spreken hoorden ze daarin zoveel bevrijdends, dat ze hem gingen zien als een redder van de wereld.

De grote evangelische lijn die hier doorheen loopt, is hoe God door zijn Zoon mensen dichtbij zijn nieuwe wereld, bij het ware leven brengt waar mensen goed zijn voor elkaar.

De Samaritanen zijn er een voorbeeld van hoe iedereen positief geraakt kan worden door de boodschap die Jezus brengt. En hoe daardoor een wereld gaat groeien waarvan we willen geloven dat die in de toekomst zal aanbreken. *(het beeld van de oogst in de toekomst is die van de verzameling van alle volken uit alle windstreken bij God)*. En in de ontmoeting bij de waterput is gebleken wat 1 van de basis elementen van die toekomst van God is: dat mensen elkaar in openheid kunnen ontmoeten zonder elkaar te veroordelen. Zo stelt Jezus zich op. Vanuit de vrolijke tijd dat we samen zijn, zaaiers en maaiers, op hetzelfde feest. En je bent daarvoor niet alleen maar uitgenodigd op grond van je culturele achtergrond, man of vrouw zijn, je deugdzaamheid of religieuze overtuigingen. Je hoeft niet door een selectie heen te komen. Want er is bij de vergevende God geen uitsluiting van wie dan ook.

Dat is wat Jezus zijn leerlingen opheldert: gedraag je naar de toekomst waarin je gelooft. Want die toekomst is al begonnen. Die is al aangebroken in de ware, open ontmoetingen tussen mensen, de gezamenlijke vreugde, de bevrijdende woorden en daden.

Als gemeenschap rondom Christus zijn we aan het oogsten wat door Jezus gezaaid is. Door het werk dat hij voor ons deed, door de moeite die hij heeft gedragen. De toekomst van God begint vandaag al. **Amen.**